

Marte dekt de tafel...

Marte is een jonge vrouw van 35 met het syndroom van Down. Reeds van haar vroege kleutertijd woont ze in dezelfde kleinschalige voorziening. Haar ouders wonen op meer dan honderd kilometer van de voorziening. Toch gaat Marte elk weekend naar huis. Marte heeft verschillende interesses, waarvan begeleiders en ouders vinden dat ze soms uit de hand lopen. Zo zijn er een aantal televisieprogramma's die Marte voor geen geld van de wereld wil missen. Ze wil dan ook dat er geen andere activiteiten in het vaarwater zouden komen van haar televisieschema. Ook verzamelt ze graag prenten uit tijdschriften. Thuis heeft ze een ganse kast vol, zodat er nauwelijks nog plaats is voor andere spullen. Marte kijkt ook altijd uit naar het moment dat haar moeder haar komt halen voor het weekend thuis. De grote afstand maakt dat haar ouders niet zomaar binnen - en buitenlopen in de voorziening. Een onaangekondigd bezoek is dan ook een aangename verrassing voor Marte, denken wij...

Op dinsdag komt Marte voor de middag terug van het atelier. Zoals iedereen in het huis weet, zal Marte zich snel op haar dagtaak storten. Het dekken van de tafel is namelijk sedert jaren de taak van Marte, en zij kwijt zich daar meer dan behoorlijk van. Met een niet te evenaren nauwkeurigheid wordt elke vork, mes en lepel op exact de 'juiste' plaats gelegd.

Enkele jaren terug was het dekken van de tafel niet alleen Marte's taak. Er was een beurtrol zodat er elke dag iemand anders de tafel dekte. Maar Marte vond dit maar niks. De messen lagen te dicht bij het bord, of de glazen stonden verkeerd. Ze moest het werk altijd overdoen. Marte maakte zich daarbij geregeld boos. Om de huisvrede te bewaren beslisten de begeleiders dan maar om het dekken van de tafel altijd aan Marte over te laten.

Die dinsdag dus, kort voor de middag komt Marte in de leefkamer binnen. Zoals altijd gooit ze eerst een wantrouwige blik in de leefkamer. "Gelukkig heeft het niemand anders het aangedurfd om de tafel te dekken", denkt ze. Altijd keert ze dan op haar stappen terug om haar jas aan de kapstok te hangen. Eenmaal dat achter de rug, is ze klaar om van de tafel een mooie, en vooral juiste feestdis te maken.

Wat ze niet weet, is dat haar moeder op dat eigenste moment het terrein van de voorziening oprijdt. Enkele weken tevoren was er een vergadering belegd. Mama had opzettelijk niets verklapt. Marte zou het ongetwijfeld een leuke verrassing vinden, dacht mama. Het drukke verkeer heeft ervoor gezorgd dat haar moeder een kwartiertje te laat op de afspraak is. Ze was zinnens om vooraf even langs te gaan bij Marte, maar dit is nu onmogelijk. Mama komt met haastige tred de vergaderzaal in en ze doet haar beklag over het verkeersinfarct waarvan Vlaanderen in het begin van de eenentwintigste eeuw het slachtoffer is. Nog steeds worstelend met haar ademhaling, zegt ze: "Ik wou Marte verrassen, en nog eens binnenspringen in de leefgroep. Maar ja, jullie zitten al een kwartier op mij te wachten." De aanwezigen reageren allemaal begripvol, waarop Ellen, een begeleidster van Marte, voorstelt om haar vlug te halen. Uiteraard vindt mama dit een uitstekend idee, dat het midden houdt tussen niet teveel tijdverlies en toch een leuke verrassing voor Marte.

Ellen spoedt zich naar de leefgroep. Ze loopt snel de leefkamer binnen. In haar haast vergeet ze zelfs te kloppen. Marte heeft Ellen zelfs niet opgemerkt, en schrikt op als ze aangesproken wordt. Marte was heel geconcentreerd op het bord van Danny, haar buurman aan tafel. Ze wil immers dat de bloem op Danny's bord altijd precies naar voren gericht is. Ellen moet wel drie pogingen ondernemen om Marte's aandacht te trekken.

Marte op haar beurt fronsd de wenkbrauwen en zegt nors: "Je ziet toch dat ik bezig ben. Laat me met rust." Ellen is ervan overtuigd dat Marte snel zal bijdraaien als ze hoort dat er een grote verrassing is voor haar. Ellen pruttelt gedecideerd tegen: "Weet je, als je nu meekomt met mij, dan heb ik een leuke verrassing voor jou en zal je heel blij zijn."

Marte verlegt haar aandacht nu naar het bestek van Danny, en geeft geen reactie. Ellen begrijpt niet goed dat ze een vervelende huishoudelijke taak verkiest boven een verrassing, en meent dat ze dan maar een tipje van de sluier moet oplichten. "Marte, de verrassing heeft te maken met jouw mama", probeert Ellen halsstarrig. Kregeliposteert Marte: "Ja, ja, wat is er dan van mama?"

Ellen vindt het spijtig dat ze het nu al moet verklappen, maar ziet geen andere mogelijkheid om Marte mee te krijgen. "Wat zou je ervan denken, als je nu in de vergaderzaal jouw mam kunt zien. Ja, ja, mama is hier, en ze zou het heel leuk vinden om je voor de vergadering eens te zien!" zegt Ellen op een motiverende toon. Een paar seconden blijft het stil, en is de vertwijfeling op Marte's gezicht af te lezen.

Tot Ellens ontstentenis beweert Marte dat ze nu geen tijd heeft om bij mama te gaan, want de tafel moet gedekt worden. Ellen probeert met de moed der wanhoop: "Maar Marte, dit is toch geen probleem. Vandaag kan Danny toch de tafel dekken." Ellen richt zich tot Danny met een vragende blik, en nog voor Danny bevestigend kan antwoorden, wordt Marte boos: "Neen, dit is mijn werk, en Danny kan de tafel niet goed dekken." Nu heeft Ellen alle hoop opgegeven, vraagt of ze dan na het dekken van de tafel eens naar de vergaderzaal wil komen. Marte kan leven met dit voorstel en zegt enthousiast: "Ja, zeg aan mama dat ik straks kom!"

Enigszins getroost met het feit dat Marte straks dag komt zeggen, druipt Ellen af. Tijdens de terugkeer naar de vergaderzaal vraagt ze zich af hoe ze moet uitleggen dat Marte er niet bij is. Het lijkt wel alsof Marte niet blij is met het bezoek van haar moeder.

Hoe moet Ellen een zinnige uitleg geven voor iets wat in haar ogen niet zinnig is?

Na deze overwegingen besluit ze gewoon de feiten weer te geven zoals ze zijn.

Met weinig overtuiging zal ze er maar aan toevoegen dat het dekken van de tafel belangrijk is voor Marte.

Ellen opent de deur van de vergaderzaal, en leest de verwachting van een blij weerzien bij iedereen op het gezicht. Vooral de moeder van Marte kijkt reikhalzend naar de deur. Een vragende blik tovert zich op mama's gezicht, en Ellen geeft onmiddellijk de verklaring. Mama probeert haar ontgoocheling en onbegrip voor de anderen te verbergen, en zegt schijnbaar relaterend: "Allez, dat is straf. Blijkbaar heeft Marte het zo druk dat ze geen tijd heeft voor haar mama. En ik die dacht dat Marte aangenaam verrast zou zijn..." Daarna wil ze snel tot de dagorde van de vergadering overgaan, want iedereen heeft al lang genoeg gewacht omwille van haar en Marte.

Een kwartiertje later wordt er op de deur geklopt.

Traag opent Marte de deur en loopt ze naar haar mama. Ze neemt mama in een innige omhelzing en zegt dat ze zo blij is om haar te zien. Mama maakt zich sneller dan gewoonlijk los uit de omhelzing en vraagt: “Wel, jonge dame, had je het zo druk dat je niet met Ellen kon meekomen. Nu stoor je de vergadering en heb ik niet veel tijd. Misschien, als vergadering niet uitloopt, kom ik straks nog eens langs. Anders zie je me komende vrijdag wel.”

Marte is ontgoocheld en begrijpt het allemaal niet zo goed. Een kwartier geleden vraagt Ellen met aandring om dag te komen zeggen, en nu heeft mama geen tijd. Mama haar ogen staan op ‘boos en streng’ vindt ze. Een beetje abrupt nemen ze afscheid van elkaar, en voor ze het goed beseft, staat Marte terug in de gang. Een beetje triest stapt ze terug naar de leefgroep. Iedereen is reeds aan de maaltijd begonnen. Op de vraag van de begeleidster hoe het geweest was, antwoordt Marte: “Ik heb geen honger, ik ga niet eten...”

